

Philippe Trouvé: *La fin des contremaîtres traditionnels?* (Konec tradice mistrů?), s. 287-308
Koncem 80. let, v reakci na transformaci technologie a organizace práce, předpokládala většina vedoucích průmyslových podniků brzké nahrazení pracovníků původně dělnických profesí, kteří se vypracovali na posty vedoucích dílen, pracovní silou mladší a více kvalifikovanou. Na základě makrosociálních statistických

dat a několika výzkumů autora provedených v průmyslovém sektoru studie ukazuje, že vývoj struktury zaměstnání a nižší vedoucí pracovní síly neodpovídá uvedeným předpokladům, což může být příležitostí k bližšímu studiu odchylky mezi voluntarismem řídících pracovníků a v terénu zjištěnou realitou.

Klára Volná

Anotace prací týmu sociální transformace a modernizace Sociologického ústavu Akademie věd České republiky

Nové knihy

J. Krejčí, P. Machonin: *Czechoslovakia 1918-1992. A Laboratory for Social Change* (Československo 1918-1992. Laboratoř sociální změny). Houndmills: Macmillan Press Ltd. 266 s.

Kniha má tři části. První z nich (autor J. Krejčí) se zabývá etnopolitikou a je věnována analýze složitých etnických vztahů v předválečném a poválečném Československu s důrazem na proces postupné emancipace Slovenska. Druhá část (od téhož autora) podává náčrt ekonomického kontextu etnických i sociálních aspektů vývoje, systematicky srovnávající situaci v českých zemích a na Slovensku. Třetí část (napsaná P. Machoninem) nese název „Sociální proměny“ a pokrývá problematiku změn sociálních a politických struktur v české a slovenské společnosti. Jako celek monografie podává první systematickou informaci o nedávných dějinách společenských změn v jedné z nejzajímavějších postkomunistických zemí.

P. Machonin, M. Tuček a kol. *Česká společnost v transformaci. K proměnám sociální struktury*. Praha: SLON. 364 s.

Kniha, napsaná týmem sociologů různých generací, je protějškem k průkopnické práci týmu vedeného P. Machoninem „Československá společnost. Sociologická analýza sociální stratifikace“ uveřejněné v roce 1969. Je založena na srovnání výsledků stratifikačních výzkumů v roce 1984 a 1993 a mnoha jiných datových zdrojů a přináší systematicky uspořádanou informaci o všech důležitých aspektech třídní

struktury a/nebo stratifikace, sociální mobility, jejich sociálně psychické percepce a faktorech ovlivňujících jejich utváření. Jistý zájem by mohlo vzbudit porovnání výsledků uplatnění mezinárodně používaných třídních a statusových ukazatelů a české konstrukce vícedimenzionálního sociálního statusu. Kniha staví řadu nových otázek týkajících se soudobých problémů a dalších vyhlídek postkomunistické transformace v kdysi průmyslově značně vyspělé středoevropské zemi.

P. Machonin, P. Šťastnová, A. Kroupa, A. Glasová 1996. *Strategie sociální transformace české společnosti a jejich úspěšnost v parlamentních volbách 1996*. Brno: Doplněk. 134 s.

Tato knížka kombinuje sociologické a politologické přístupy k analýze. Vychází z teoretického vymezení možných a více či méně pravděpodobných tendencí sociálního vývoje v české postkomunistické společnosti a odpovídajících strategií sociálních a politických aktérů. Ty jsou konkretizovány a ilustrovány pomocí výpovědí svých vrcholných reprezentantů a stanovisek z programů jejich institucionálních aktérů, týkajících se se hodnocení dosavadních výsledků transformace a vizí budoucnosti. Na základě této kvalitativní analýzy byla zformulována prognóza vyhlídek strategií, přicházejících v úvahu ve společenské realitě. Ta je posléze konfrontována s kvantitativní analýzou výsledků českých parlamentních voleb do poslanecké sněmovny v roce 1996 a sociálních složení elektorátů, které podporovaly institucionální reprezentanty významných strategií.

Nedávno vydané Working Papers Sociologického ústavu AV ČR

M. Tuček: *Zpráva o vývoji sociální struktury české a slovenské společnosti 1945-1993*. Praha: SoÚ AV ČR WP 96:6.

Text obsahuje původní komentovaný přehled dat ze sociologických i statistických zdrojů, jenž se vztahuje ke změnám v: třídní struktuře, ekonomické aktivitě a její odvětvové a profesní struktuře, struktuře dosaženého vzdělání, charakteristikách politických elit, materiálních standardech domácností a struktuře aktivit volného času, jakož i v distribuci ukazatelů multidimenzionálního sociálního statusu.

P. Machonin: *Socio-Economic Changes in the Czech Republic with an Appendix concerning the 1996 Election's Results* (Sociálně ekonomické změny v České republice s dodatkem o výsledcích voleb v roce 1996). WP 96/10. 39 s.

Sociologická analýza české postkomunistické společenské transformace (nové elity, sociální diferenciacie, nové třídy, postoje a politické preference, dlouhodobé výhledy – sociální transformace a modernizace). Předložena na mezinárodní konferenci Nadace Friedrich Eberta v dubnu 1996. Prognóza politických preferencí je následně konfrontována s výsledky voleb do poslanecké sněmovny, a to na uspokojivém stupni verifikace.

Pavel Machonin

*DEMO GRAFIE

Vybíráme pro vás z obsahu posledního čísla revue pro výzkum populačního vývoje
DEMOGRAFIE č. 4/1996:

ČLÁNKY

Milan Aleš: Populační vývoj v České republice v roce 1995 (Z roční zprávy Českého statistického úřadu)

Vladimír Polášek: Sebevraždy v České republice

XXVI. konference České demografické společnosti „Demografické změny v České republice v 90. letech“

DISKUSE

Vladimír Srb: Demografické aspekty smyslu českých dějin

RECENZE

Jan Pechánek: Německé populační prognózy

Marek Tietze: Populační politika v dnešním Estonsku

Miroslava Mašková: Úmrtnost starých osob ve Finsku

ZPRÁVY

PŘEHLEDY

Vývoj příjmů, cen a spotřebních vydání domácností v letech 1990-1995

Věkové složení obyvatelstva České republiky v roce 1995

Pohyb obyvatelstva v České republice v roce 1995 za kraje a okresy

BIBLIOGRAFIE

Budete-li se chtít blíže seznámit s některým z článků, časopis je možno zakoupit či objednat přímo v redakci – Český statistický úřad, Sokolovská 142, 186 04 Praha 8-Karlín.

Sociological Review

1

CONTENTS

Introduction	3
ARTICLES	
Tóka, G.: Parties and Electoral Choices in East-Central Europe	5
Librová, H.: The Decentralisation of Settlements – Vision and Reality. Part Two: Deconcentration in the Reality of the Czech Republic	27
OVERVIEW ESSAY	
Pavlínek, P.: Selected Theoretical Interpretations of the Contemporary Transition of Capitalism	41
METHODOLOGICAL COLUMN	
Kronick, J. C.: Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data	57
FROM SOCIOLOGICAL SURVEYS	
Řeháková, B.: Income and Justice: Tolerance of the Czech Society to Income Inequalities in 1992 and 1995	69
Haberlová, V.: 1992-1996 Data of Public Opinion Surveys	87
REVIEWS	99
NEWS AND INFORMATION	119
ANNOTATIONS	123

Sociologický časopis

PE 4584 a

1

OBSAH

Úvodem	3
STATI	
Tóka, G.: Strany a volby ve střední a východní Evropě	5
Librová, H.: Decentralizace osídlení – vize a realita. Část druhá: decentralizace v realitě České republiky	27
PŘEHLEDOVÁ STAŤ	
Pavlínek, P.: Vybrané teoretické interpretace současné transformace kapitalismu	41
METODOLOGICKÁ RUBRIKA	
Kronick, J. C.: Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat	57
ZE SOCIOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ	
Řeháková, B.: Příjmy a spravedlnost: tolerance české veřejnosti k příjmovým nerovnostem v roce 1992 a 1995	69
Haberlová, V.: Období 1992-1996 v datech výzkumů veřejného mínění	87
RECENZE	
E. Gellner: Encounters with Nationalism (L. Kotačka)	99
J. Gabriel, L. Nový, J. Zouhar, J. Krob a H. Pavlincová (red.): Česká filozofie ve 20. století I.: Směry, osobnosti, problémy	
Česká filozofie ve 20. století II.: Biograficko-bibliografický slovník (M. Petrusek)	107
Z. Bauman: Myslet sociologicky. Netradiční uvedení do sociologie (J. Keller)	109
B. Michel: Nations et nationalismes en Europe centrale, XIXe-XXe siècle (P. Horská)	111
O. Matoušek: Ústavní péče; J. Gabura, J. Pružinská: Poradenský proces (J. Kapr)	113
P. Demetz (ed.): T. G. Masaryk: Polemiken und Essays zur russischen und europäischen Literatur- und Geistesgeschichte: Dostojevskij; Von Puškin zu Gorkij; Musset, Byron, Goethe, Lenau (V. Doubek)	115
ZPRÁVY A INFORMACE	119
ANOTACE	123

Cena 36 Kč

ISSN 0038-0288

9 770038 028000

03